

КУЛЬТУРОЛОГІЯ

Антошко М.О.

*кандидат мистецтвознавства, доцент,
Національна музична академія України
імені П.І. Чайковського*

МУЗИЧНА ОСВІТА УКРАЇНИ ТА КРАЇН СХОДУ

Важливу роль у формуванні та розвитку особистості відіграє освіта. В пріоритеті розвитку творчої особистості відіграє музичне виховання. Завдання, які ставить перед собою педагог, при формуванні креативності має за мету виховати в учня музично-естетичний смак. У процесі музичного виховання особливо успішно формуються моральні якості дитини. Музичне виховання допомагає опанувати свої почуття та пізнати навколишній світ.

В Україні питаннями музичної освіти займалися багато педагогів, музичних діячів та композиторів, серед яких слід виокремити – М.П. Дилецького, М.В. Лисенка, М.Д. Леонтовича, К.Г. Стеценка, Я.С. Степового, П.О. Козицького, В.М. Верховинця тощо.

Говорячи про питання освіти та виховання, слід зазначити таких науковців як Лю Лянь, Н.М. Попович, Сі Даофен, Сюй Чже та багато інших, які підіймали питання виховання та освіти у своїх наукових роботах.

Проблеми музичної освіти України цікавили багатьох митців, про що свідчить розмаїття педагогічних праць, створених видатними педагогами. Не менш цікавим для науковців є освітянські проблеми, які ставлять перед собою науковці країн Сходу. Вивчаючи історичні події країн Сходу, слід зазначити, що великий вплив на східний менталітет здійснює сім'я, яка впливає на збереження національної самобутності, особливості музичної культури і мистецтва. Мистецьким вихованням дітей починають займатись змалечку, адже, саме – живопис, музика та танці – є основним, що формує та виховує естетичний смак дитини. Своєрідним різновидом східного мистецтва була і є китайська писемність, а саме ієрогліфи, які являють собою один з видів образотворчого мистецтва [14, с. 5].

Підґрунтям для моделювання мистецької освіти Японії є здатність людини мислити емоційно, враховуючи відчуття природньої краси. Саме тому вони вважають доцільним поєднанням з природою. Важливим напрямком в японській системі освіти є музичне виховання. Починаючи вчити музиці в досить ранньому віці, японці використовують відому систему виховання японського педагога Ш. Сузукі, яка базується на використанні сенситивності раннього періоду при емоційному розвитку дитини. Педагог вважав, що музикальність можна розвинути у дитини шляхом розвитку її музично-естетичного смаку. Сузукі переконує своїм баченням розвитку дитини, адже пропонує навчати музиці із самого народження, використовуючи мовлення.

Тобто поєднуючи рідну мову з музичною. Важливе значення в цьому процесі педагог надає батькам, які на початковому етапі допомагають опанувати навички мови та музичної культури. Отже, відбувається процес вбирання музичної мови на рівні з рідною, при якому вивчені твори повторюються та вводяться нові навички для вдосконалення майстерності. Запорукою гарного навчання є поступовість педагогічного процесу: від простого до складного [12].

Слід наголосити, що однією з міцних форм японської культури є свята. Адже, саме вони тісно пов'язані із історією країн Сходу. Цікавим є саме дійство, яке насичене театральністю, музикою, танцями й піснями, адже здійснює вплив на національні традиції. Святкові традиції впливають й на дитячі уявлення та світогляд. Цікаву інформацію про східні свята подає дослідниця О. Завьялова у своїй роботі [5]. Отже, фундаментальним в основі світосприйняття країн Сходу є художнє мислення, яке ставить за мету зберігання багатовікових традицій.

Роблячи висновок, слід зазначити спорідненість українського музичного виховання з вихованням країн Сходу. А саме, це стає зрозуміло, проаналізувавши методи та форми музичної діяльності обох сторін. Отже, цілісну особистість формує музичне мистецтво, яке є незамінним у розвитку морально-естетичних смаків дитини.

Список використаних джерел:

1. Архімович Л.М. В. Лисенко : Життя і творчість / Л.М. Архімович. – К. : Мистецтво, 1952. – 247 с.
2. Гусарчук Т.В. Особистісні чинники духовної творчості українських композиторів 20-х років ХХ століття / Т.В. Гусарчук // Науковий вісник Національної музичної академії імені П.І. Чайковського. – Вип. 67 : Музична культура України 20–30-х років ХХ століття: тенденції і напрямки. – К., 2008. – С. 207–216.
3. Дзира Я.І. Дилецький Микола Павлович / Я.І. Дзира // Енциклопедія історії України : у 10 т. ; за редкол.: В.А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. – К.: Наукова думка, 2004. – Т. 2. – С. 383.
4. Завальнюк А. Микола Леонтович. Дослідження, документи, листи. До 125-ї річниці від дня народження / А. Завальнюк. – Вінниця : Поділля-2000, 2002. – 256 с.
5. Завьялова О.И. Токио и токийцы : будни, выходные, праздники / О.И. Завьялова. – М.: Наука, 1990. – 154 с.
6. Кізченко В.І. Верховинець Василь Миколайович / В.І. Кізченко // Енциклопедія історії України: у 10 т. ; редкол.: В.А.Смолій (голова) та ін.; Інститут історії України НАН України. – К.: Наукова думка, 2003. – Т. 1: А–В. – С. 489.
7. Лю Лянь. Музично-теоретичні дисципліни в системі професійної підготовки музикантів у Китаї : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво» / Лю Лянь. – Харків: Харків. нац. ун-т ім. І.П. Котляревського, 2015. – 17 с.
8. Попович Н.М. Теорія і методика формування професійно-особистого досвіду вчителя музики в системі неперервної педагогічної освіти : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / Н.М. Попович. – Київ: Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. 2015. – 38 с.
9. Савчук І. Микола Дилецький «Грамматика музикальна». Петербурзький список 1723 року: від часу відкриття до опублікування / І. Савчук // Українське музикознавство. – 2016. – Вип. 42. – С. 6–34.

10. Сі Даофен. Методика використання інноваційних технологій у підготовці майбутніх учителів музики до співацької діяльності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.02 «Теорія та методика навчання» / Сі Даофен. – Київ: Нац.пед.ун-т ім. М.П.Драгоманова, 2015. – 21 с.

11. Стеценко К.: Спогади. Листи. Матеріали / сост., вступ. ст. й прим. Федотов Є.С. – К.: Муз. Україна, 1981. – 480 с.

12. Судзуки С. Возвращенные с любовью: Классический подход к воспитанию талантов / С. Судзуки. – М.: Попурри, 2005. – 192 с.

13. Сюй Чже. Формування національних цінностей у студентів музичних спеціальностей у навчально-виховному процесі університету: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.07 «Теорія і методика виховання» / Сюй Чже. – Київ: Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова, 2014. – 23 с.

14. Тавровський Ю.В. Загадки «японського духу» / Ю.В. Тавровський. – М.: Сов. Россия, 1989. – 126 с.

Гладун Л.І.

старший науковий співробітник

Музею класика єврейської літератури Шолом-Алейхема,

Національний історико-етнографічний заповідник «Переяслав»

РОБОТИ В. ВАЙНШТОКА В КОЛЕКЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ІСТОРИКО-ЕТНОГРАФІЧНОГО ЗАПОВІДНИКА «ПЕРЕЯСЛАВ»

У статті проаналізована колекція дерев'яних скульптур малих форм Володимира Йосиповича Вайнштока. Важливим аспектом дослідження є введення в науковий обіг музейних предметів фондової інвентарної групи «Ш» (Шолом-Алейхем), які є складовою частиною колекції Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав» (далі НІЕЗ «Переяслав»).

Мета дослідження – дослідити роботи В. Вайнштока, створені за творами класика єврейської літератури Шолом-Алейхема.

Шолом-Алейхем (Соломон Нохумович Рабинович) народився у м. Переяславі Полтавської губернії 2 березня 1859 року, провів у ньому найкращі роки свого дитинства і юності. Шолом-Алейхем – Мир Вам! Саме з таким ім'ям він прийшов у літературу і став найулюбленішим народним письменником.

У вересні 1978 року в Переяславі-Хмельницькому відкрив двері для відвідувачів перший в Європі Музей класика єврейської літератури Шолом-Алейхема. В музеї зібрана унікальна колекція експонатів, які розповідають про культуру та традиції єврейського народу, а головне – про життя і творчість письменника, доля якого тісно переплелась з Україною. Переважна більшість збірки формувалася за шляхом дарунків єврейських родин. Значну кількість матеріалів передали до музею А. Чубинський, кияни С. Хаслер, С. Бенціанов, дружина письменника Ю. Смолича, вдова відомого художника З. Толкачова. Також в архіві М. Сікорського є листи, з якими він звертається у Москву та лист-звернення в обласну бібліотеку міста Чернівці посприяти у зборі матеріалів (друкованих видань), пов'язаних з життям та творчістю Шолом-